

Прізвище, ім'я: _____

Клас: _____ Дата: _____

Осінь —
це не кінець,
а новий початок...

Робочий аркуш

Складносурядні та складнопідрядні речення

Розрізняй. Визначаєш. Доповнюєш. Говори правильно!

1 Пригадаймо! Обери правильну відповідь.

Яке речення є складносурядним?

- А) Коли на дворі похолодало, ми вдягнули теплі куртки.
- Б) Я люблю осінь, бо вона надихає.
- В) Ми пішли в ліс, але швидко повернулися, бо почався дощ.
- Г) Дерева вже скинули листя, і сад став сумним.

2 Визнач головну та підрядну частини.

У поданих реченнях підкресли головну частину (однією лінією) і підрядну (іншою), постав питання від головної до підрядної.

- 1. Я повернувся додому, коли вже сутеніло.
- 2. Той, хто любить рідну землю, ніколи не буде самотнім.
- 3. Ми слухали музику, яка нагадувала про літо.
- 4. Якщо завтра буде сонячно, ми підемо на прогулянку.
- 5. Коли з'явилися перші зірки, ми зупинилися.

3 Розрізни види речень.

У кожному реченні визнач, чи воно складносурядне (ССП) чи складнопідрядне (СПП).

- 1. Світає, і птахи вже співають. _____
- 2. Я не пішов на зустріч, бо був хворий. _____
- 3. Ти прийдеш сьогодні, чи завтра? _____
- 4. Дощ припинився, але земля ще була мокрою. _____
- 5. Коли прийде весна, усе оживе. _____
- 6. Він не знав, що казати, і мовчав. _____

4 Доповни підрядну частину.

До поданих головних частин речень добери підрядну (використай подані сполучники або сполучні слова).

бо коли що якщо який тому що

- 1. Я залишився вдома, _____.
- 2. Ми вирушили в подорож, _____.
- 3. Вона зраділа, _____ зустріла друзів.
- 4. Він мріє про майбутнє, _____.
- 5. Я купив книгу, _____ вона мені сподобалася.

5 Заповни пропуски.

Визнач, у якому місці в реченні стоїть підрядна частина (після головної, перед нею чи в середині), і доповни.

- 1. Я бачив, (коли?) _____, як журавлі відлітали на південь.
Місце підрядної частини: _____
- 2. (Якщо?) _____, ми підемо разом.
Місце підрядної частини: _____
- 3. Він розповів мені, (що?) _____, про свою подорож.
Місце підрядної частини: _____
- 4. (Яка?) _____, впала на землю, зачарувала всіх.
Місце підрядної частини: _____

6 Обери правильний варіант.

Укажи, у якому реченні підрядну частину потрібно виділити комами з обох боків.

- А) Я пам'ятаю дім у якому народився.
- Б) Ми зупинилися там де річка робить поворот.
- В) Він дивився на небо яке вже темніло.
- Г) Друзі прийшли і ми пішли гуляти.

7 Склади речення.

Перетвори подані прості речення на складнопідрядні, додавши підрядну частину.

- 1. Ранок був тихий. (коли?) _____
- 2. Я побачив веселку. (яку?) _____
- 3. Ми чули дзвін. (коли?) _____
- 4. Вона зупинилася. (чому?) _____

Пам'ятай!

- Складносурядне речення має дві або більше рівноправні частини, які поєднані сурядними сполучниками (і, й, та, але, або, чи то).
- Складнопідрядне речення має головну і підрядну частини, з'єднані сполучниками підрядності або сполучними словами (що, щоб, коли, тому що, який та ін.).
- Підрядна частина завжди відповідає на питання від головної.

Вчись сьогодні — щоб завтра мріяти ще сміливіше!